

De Namen van de Joodse Begraafplaats in Veenhuizen

Marianne van der Klis

Gemeente Noordenveld

Stage onderzoek Rijksuniversiteit Groningen

11 mei 2026

Introductie

De Joodse begraafplaats in Veenhuizen is zeventig jaar lang in vergetelheid geraakt. Voor het laatst is iemand in 1942 begraven, echter werd op een kaart in 1898 al aangegeven dat de begraafplaats ‘vervallen’ was¹. Bomen hadden de begraafplaats overgenomen. Deze zijn pas recentelijk weggehaald als onderdeel van het plan om de begraafplaats te herstellen. Er staat slechts één grafsteen op de begraafplaats, van Jetta Jacoba Bargebuhr, de vrouw van Izaak Nieuwied. Voor de rest zijn er geen graftekens. In juni 2024 is er een uitgebreid rapport door Landschapsbeheer Drenthe uitgebracht over de begraafplaats als onderdeel van de renovatie. Dit rapport heeft onder andere onderzoek gedaan naar de namen van mensen die potentieel op de begraafplaats liggen. Hieruit kwamen 60 namen, inclusief die van Jetta Jacoba Bargebuhr. Dit stageonderzoek gaat verder met dit namenonderzoek, maar gaat ook breder in op het Joodse leven in de kolonie. Uiteindelijk heeft dit onderzoek 125 nieuwe namen opgeleverd. Hierdoor zijn er nu 185 namen bekend van Joodse mensen die hoogstwaarschijnlijk begraven liggen op de Joodse begraafplaats in Veenhuizen.

Wat we weten over de Joodse begraafplaats bestaat uit veel kleine stukjes informatie, maar geen coherent consistent verhaal. Het wordt voor het eerst op een kaart gezet in 1845², maar misschien bestond het al in 1830. Er is in ieder geval nooit ruimte gemaakt voor Joodse mensen op de algemene begraafplaats die in 1831 is opgericht. De voormalige gemeente Norg, nu onderdeel van Noordenveld, heeft begrafenisregisters bijgehouden vanaf 1875, echter de grafsteen van Bargebuhr komt uit 1862. Dus hoogstwaarschijnlijk was de begraafplaats in gebruik vanaf 1830 tot en met 1942, alhoewel er in de laatste jaren slechts enkelingen zijn begraven en de begraafplaats officieel ‘gesloten’ is in 1893. Voor zover het mogelijk is om een Joodse begraafplaats te sluiten. De 125 nieuwe namen zijn van mensen die gestorven zijn, zijn gestorven tussen 1830 en 1874. Van deze namen kan dus niet met zekerheid bevestigd worden dat ze op de Joodse begraafplaats in Veenhuizen zijn begraven, omdat dit niet is vastgelegd. Echter kan er wel in combinatie met de inschrijfregisters van de Maatschappij van Weldadigheid en de overlijdensaktes van de gemeente Norg vastgesteld

¹ “Topotijdreis: 200 Jaar Topografische Kaarten”, Topotijdreis, z.d., <https://topotijdreis.nl/kaart/1898/@223564,562402,11.41>.

² Landschapsbeheer Drenthe, Marijke Zwart, en Anja Verbers, “Joodse Begraafplaats Veenhuizen: Een Cultuurhistorische Analyse” (Landschapsbeheer Drenthe, juni 2024).

worden dat dit Joodse mensen zijn, die zijn overleden in Veenhuizen. Het klinkt niet heel aannemelijk dat als men wist dat deze mensen Joods waren, en er een Joodse begraafplaats was in Veenhuizen, dat ze ergens anders begraven zijn. In het stuk over methodologie zal ik hier dieper op ingaan. Naast de namen van Joodse mensen die overleden zijn, heb ik ook de namen van alle Joodse kolonisten in Veenhuizen opgeschreven, inclusief geboortedata, aankomstdata en data van ontslag (of andere redenen van vertrek uit de kolonie). Dit kan als basis voor toekomstig onderzoek naar Joodse individuen binnen de kolonie gebruikt worden. Dit heeft in totaal 1298 namen opgeleverd, plus minus een aantal potentieel dubbele namen; dit laatste kan niet helemaal uitgesloten worden doordat de inschrijfregisters niet altijd consistent zijn met elkaar.

Met dit onderzoek kan meer geleerd worden over de Joodse gemeenschap in Veenhuizen (en ook in kleinere mate Willemsoord), een gemeenschap binnen de Maatschappij van Weldadigheid waar tot nu toe weinig aandacht voor is geweest. Ook draagt het bij aan kennisverbreding over de Joodse gemeenschap in Noord-Nederland, specifiek ook de armere laag binnen deze groep. Er is vooral veel bekend over rijke, succesvolle Joodse bewoners van dit gebied, zoals de ‘natte’ en ‘droge’ Polaks uit het begin van de 20e eeuw³. Dit onderzoek is gericht op de armste mensen, en namen teruggeven aan degene die het geld niet hadden voor een grafsteen.

Dit verslag begint met een beschrijving van de methodologie, daarna gaat het in op de algemene geschiedenis van de Joodse gemeenschap in Veenhuizen. Vervolgens gaat het over hoeveel en wie er begraven liggen. Daaropvolgend wordt het bestaan van een metaheerhuisje besproken en een vergelijking getrokken met de Joodse begraafplaats in Willemsoord. Ten slotte worden de conclusies van het onderzoek getrokken met ook ideeën over vervolgonderzoek.

Methodologie

Dit onderzoek is voornamelijk gebaseerd op de archieven in het Drents Archief. Zij zijn de eigenaren van de archieven over Kolonie Veenhuizen, in de tijd dat het dorp en de daar in

³ “Ranja Is een Groninger Uitvinding”, De Verhalen van Groningen, z.d., <https://www.deverhalenvangroningen.nl/alle-verhalen/ranja-is-een-groninger-uitvinding>.

gelegen gestichten onderdeel van de Koloniën van Weldadigheid waren, en in de periode dat het ministerie van Binnenlandse Zaken de eigenaar was⁴. In deze archieven zijn de inschrijfregisters te vinden, deze boekwerken houden bij wie er wanneer de kolonie binnenkwam. Iedereen kreeg hierin een nummer toegewezen. Hierin werd ook hun ‘godsdiensstige gezindheid’ opgeschreven en als ze de kolonie om een reden verlieten werd dat ook genoteerd. Namen zijn vaak meermaals in deze registers te vinden, hier zijn verschillende oorzaken voor. Ten eerste omdat er nieuwe versies werden gemaakt en men nog steeds in de kolonie was dus opnieuw werd geregistreerd. Ten tweede, kwamen veel kolonisten meermaals terug in de kolonie, dus ze waren eerder ontslagen maar werden weer opgepakt. Dit overkwam sommige kolonisten tot wel zesmaal⁵, wat ook aantoonst dat men na hun tijd in Veenhuizen armoede en daarmee criminaliteit (want bedelen was illegaal in die tijd) niet kon ontsnappen en dus het maakbaarheidsideaal waarop de koloniën gebaseerd was vaak in de realiteit niet tot uitwerking kwam. Ten derde, werd men in verschillende registers tegelijk genoteerd, bijvoorbeeld in algemene registers, en in registers voor het specifieke gesticht waar men verbleef. In de opmerkingen van deze registers wordt dus genoteerd met welke reden iemand de kolonie verlaat, meestal was dit ontslag, soms desertie of toetreding tot het leger. Hier werd ook genoteerd als iemand overleed in de kolonie. Deze informatie, gecombineerd met de religieuze affiliatie geeft een lijst van Joodse mensen die in Veenhuizen zijn overleden. Dit heb ik geverifieerd met de overlijdensaktes van de gemeente Norg die ook te vinden zijn binnen de zoekmachines van het Drents Archief. Zo kon ook achtergrondinformatie toegevoegd worden aan de namen, zoals hun leeftijd, beroep, ouders, kinderen, partners en de stad waar ze vandaan kwamen. Als de geboortedatum ontbreekt in de inschrijfregisters, is degene uit de overlijdensakte gevolgd. Dit heeft als gevolg dat veel mensen op 30 november lijken te zijn geboren, dit werd waarschijnlijk als standaard geboortedag gebruikt als men het niet wist. Dit is dan de 30 november uit het jaar voorafgaand aan het geboortjaar uit de inschrijfregisters. Dit betekent dat een deel van de leeftijden potentieel ook niet correct is.

⁴ De volledige lijst aan geraadpleegde registers is te vinden in de referentielijst.

⁵ Drents Archief, Assen (NL-AsnDA). Toegang 0137.01 Rijkswerkinrichtingen te Veenhuizen en Ommerschans, nrs 1-2254, 1852-1878, inventarisnummer 291, aktenummer 675, pagina 113.

De informatie in de lijst met alle Joodse inwoners van Veenhuizen komt echter alleen uit de inschrijfregisters, en is daarom ook niet met bronnen daarbuiten geverifieerd. Dit zorgt ervoor dat als men deze lijst gaat gebruiken, ze er rekening mee moeten houden dat er soms andere spellingen door verschillende bronnen worden gebruikt (Isak, Isaak, Izak, Izaak, Izaac, Isaac, etc.) ondanks dat dit wel over dezelfde persoon gaat. In de lijst wordt over het algemeen de spelling van de website allekolonisten.nl gevolgd.

Er zijn ook beperkingen aan het gebruik van de inschrijfregisters, dit werd namelijk allemaal handmatig opgeschreven. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de spelling van de namen. Er worden soms ook dingen fout ook opgeschreven, zo werd Alexander Mozes Zeehandelaar overleden verklaard, terwijl deze dat niet was⁶, in werkelijkheid werd hij op die dag ontslagen⁷. Ook is dit geen stamboomonderzoek, de Joodse identiteit wordt meestal overgedragen van moeder op kind. Echter kon men waarschijnlijk zelf bij de inschrijfregisters hun godsdienst aangeven. Het kan dus dat iemand heeft aangegeven Joods te zijn, zonder een Joodse moeder te hebben. Wat dit verder voor hun identiteit betekent is niet aan mij, een niet-Joodse onderzoeker om te bepalen maar het stamboomonderzoek is wel iets waar een volgend onderzoek zich mee bezig kan houden.

Dat men zelf hun godsdienst moest opgeven, kent ook een andere kant, namelijk iemand die niet wist dat zijn ouders Joods waren. Dit was het geval voor Johannes en Adrianus van der Parren. Zij waren als wees opgestuurd door het Rooms-Katholieke armbestuur uit Dordrecht, maar men kwam er in Veenhuizen achter dat de jongens besneden waren. Uiteindelijk is niet bekend of deze jongens bij de Joodse wezen zijn gaan leven of bij de Rooms-Katholieken bleven⁸.

De Joodse gemeenschap in Veenhuizen

⁶ NL-AsnDA, 0137.01 Inschrijvingsregisters van mannen; vrouwen en kinderen 1816-1865; met mutaties tot 1865 - nrs. 1610-3144, inventarisnummer 598, aktenummer 1937

⁷ NL-AsnDA, 0137.01. Inschrijvingsregisters van veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - deel S, inventarisnummer 437, aktenummer 1937

⁸ Myrthe Bleeker, "Het joodse pad naar beschaving" (BA Scriptie, Vrije Universiteit Amsterdam, 2019), 26.

De kolonie in Veenhuizen is opgericht in 1823, vijf jaar na de originele koloniën in Frederiksoord, Wilhelminaoord en Boschoord⁹. Origineel zou Veenhuizen enkel een kolonie voor wezen zijn, maar er waren niet genoeg wezen dus een deel van de gestichten (Veenhuizen bestond uit drie gestichten) werd gebruikt als ‘onvrije’ kolonie. Hetzelfde als de Ommerschans. Dit betekent dat veel van de kolonisten in Veenhuizen hier onvrijwillig naar toe werden gestuurd. Alsnog was het doel voor de kolonisten om via onderwijs en arbeid opgevoed zouden worden tot een beter bestaan, religie had hier een belangrijke rol in.¹⁰

Veenhuizen en Willemsoord waren de enige koloniën met een Joodse gemeenschap, potentieel omdat de Joodse gemeenschap onder de kolonisten niet zo groot was dat er in elke kolonie een synagoge nodig was. In 1818 werd er wel besloten door de Subcommissie tot Nut en Beschaving dat Joodse kolonisten religieuze voorschriften zouden moeten volgen, zoals het niet werken op religieuze feestdagen en op de sabbat¹¹. Ook zou er voorzien moeten worden in koosjer eten en in een mikwe (ritueel reinigingsbad). De groei van de gemeenschap in Veenhuizen begon met enkele Joodse kolonisten, mogelijk was Maria Mozes de eerste. Zij werd op 12 oktober 1823 opgestuurd vanuit Amsterdam¹². In de jaren die volgden kwamen er steeds meer Joodse mensen naar Veenhuizen, al bleef het een kleine gemeenschap. In 1839 waren er 35 Joden, er kwamen pas significant meer nadat in hetzelfde jaar de synagoge werd geopend en er een leraar kwam, Izaak Nieuwied. Twee jaar later, in 1841, waren er 197 Joden in Veenhuizen, en 36 Joodse weeskinderen. Voornamelijk waren dit Nederduitse Joden, maar er waren ook enkele Portugese Joden aanwezig.¹³

Hoeveel graven zijn er?

⁹ Drents Archief, Assen. Toegang 0186 Maatschappij van Weldadigheid, inventarisnummer 1.3.2 Plaatsing in de gestichten.

¹⁰ NL-AsnDA, 0186. Toegang 0186 Maatschappij van Weldadigheid, inventarisnummer 1.8 Verklarende Woordenlijst.

¹¹ Wil Schackmann, “De Subcommissie van Weldadigheid Nut en Beschaving”, z.d., <https://www.schackmann.nl/proefkolonie/Subcommissies/SubcommissieAmsterdamNutEnBeschaving.html>.

¹² Drents Archief, Toegang 0186 Maatschappij van Weldadigheid, inventarisnummer 1444, aktenummer 1163, pagina 118.

¹³ NL-AsnDA, 0186. Inventarisnummer 249, scans 84 t/m 89.

Dankzij de begrafenisregisters en de grafsteen weten we van 17 mensen zeker dat ze begraven zijn op de begraafplaats. Hoeveel mensen er in totaal liggen, is onzeker. Het grondrapport, uitgevoerd door Landschapsbeheer Drenthe, toont aan dat er waarschijnlijk verspreid over de hele begraafplaats mensen liggen. Het is echter moeilijk een hoeveelheid vast te stellen. In ditzelfde rapport concluderen de auteurs dat er mogelijk 280 mensen zijn begraven tussen 1823-1859¹⁴. Dit is gebaseerd op het onderzoek van Myrthe Bleeker. Zij heeft de brieven tussen Izaak Nieuwied en de Hoofdcommissie tot de Zaken der Israëlieten in Amsterdam (hierna de Hoofdcommissie) geanalyseerd tussen 1840 en 1850 om meer te leren over het Joodse leven in de Koloniën¹⁵. Nieuwied, en ook de Joodse leraar in Willemsoord, stuurden maandelijks rapportages naar de Hoofdcommissie met onder andere de hoeveelheid mensen die was overleden in de maand. Zij kwam tot de conclusie dat in deze tien jaar 76 mensen zijn overleden. De auteurs van het rapport zien deze hoeveelheid als realistisch getal voor niet alleen de periode tussen 1823-1840 maar ook tussen 1850-1859. Door deze redenering komen zij uit bij 280 overleden Joodse mensen, en dus nog meer graven aangezien er ook na 1859 nog gebruik is gemaakt van de begraafplaats. Ze geven echter niet aan waarom ze de hoeveelheid van 76 overledenen per tien jaar realistisch vinden voor de periode ervoor en erna. Bovendien, als men kritisch kijkt naar de grootte van de Joodse bevolking in Veenhuizen lijkt deze hoeveelheid niet zo realistisch.

Zoals al eerder genoemd, bestond de Joodse gemeenschap uit 35 mensen in 1839¹⁶. Dit werd al snel meer in 1840, toen waren er 71 mensen¹⁷ en in 1841 233¹⁸. Vermoedelijk was dit een gevolg van het feit dat er een synagoge werd opgericht en dus de religieuze voorschriften beter nageleefd konden worden. In 1843 waren er bijna 250 Joodse mensen in Veenhuizen, en het hoogtepunt kwam in augustus 1848 met 336 Joodse inwoners¹⁹. Hierna nam de bevolking

¹⁴ Landschapsbeheer Drenthe, Zwart, en Verbers, “Joodse Begraafplaats Veenhuizen: Een Cultuurhistorische Analyse”, 7.

¹⁵ Bleeker, “Het Joodse Pad Naar Beschaving”.

¹⁶ Landschapsbeheer Drenthe, Zwart, en Verbers, “Joodse Begraafplaats Veenhuizen: Een Cultuurhistorische Analyse”.

¹⁷ Bleeker, “Het Joodse Pad Naar Beschaving”.

¹⁸ NL-AsnDA, 0186. Inventarisnummer 249, scans 84 t/m 89.

¹⁹ Bleeker, “Het Joodse Pad Naar Beschaving”.

ook weer af, in februari 1849 waren er 292 Joden en in 1850 276, de reden voor deze afname is niet bekend. Tien jaar later in 1860 waren er nog maar 64 Joden in Veenhuizen²⁰. Dit heeft misschien te maken met de overname van de Kolonie Veenhuizen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken in 1859. Kort hierna, in 1863, werden er geen Joodse wezen meer naar Veenhuizen gestuurd. Wat hieruit blijkt is dat de Joodse gemeenschap het grootst was tussen 1840 en 1850, en dat vooral voor deze periode de gemeenschap significant kleiner was. Dit zorgt ervoor dat de conclusie dat er ook in de jaren ervoor en erna ook 76 mensen per tien jaar zouden zijn overleden twijfelachtig wordt.

Ook de resultaten van mijn eigen onderzoek trekken dit in twijfel. In de periode tussen 1840 tot en met 1850, zijn er volgens de inschrijfregisters 83 Joodse mensen overleden. Volgens dezelfde registers zijn er tussen 1823 en 1839 maar 17 mensen overleden, tussen 1850 en 1859 48. Daarna, in de periode van 1860 tot en met 1890 zijn er nog eens 41 mensen overleden. Dit geeft in totaal 181 mensen die overleden zijn, en potentieel begraven liggen op de Joodse begraafplaats, in de periode van de Koloniën. Hier komen nog twee mensen bij die in 1942 er zijn begraven. Dit lijken mij realistischere hoeveelheden omdat dit beter overeenkomt met de bevolkingsgroei en -afname. Bovendien geven de registers een redelijk compleet beeld van de periode tussen 1840 en 1850 en er is geen aanleiding voor mij om te denken dat dit voor andere periodes ook geldt. Door het grote verschil lijkt het mij ook niet waarschijnlijk dat ik nog 100 namen mis op mijn lijst, aangezien elke periode vertegenwoordigd is in mijn onderzoek. Er is zeker een mogelijkheid dat ik enkele namen gemist heb en ik zal niet met zekerheid zeggen dat alle namen nu gevonden zijn, maar ik vermoed wel de meeste.

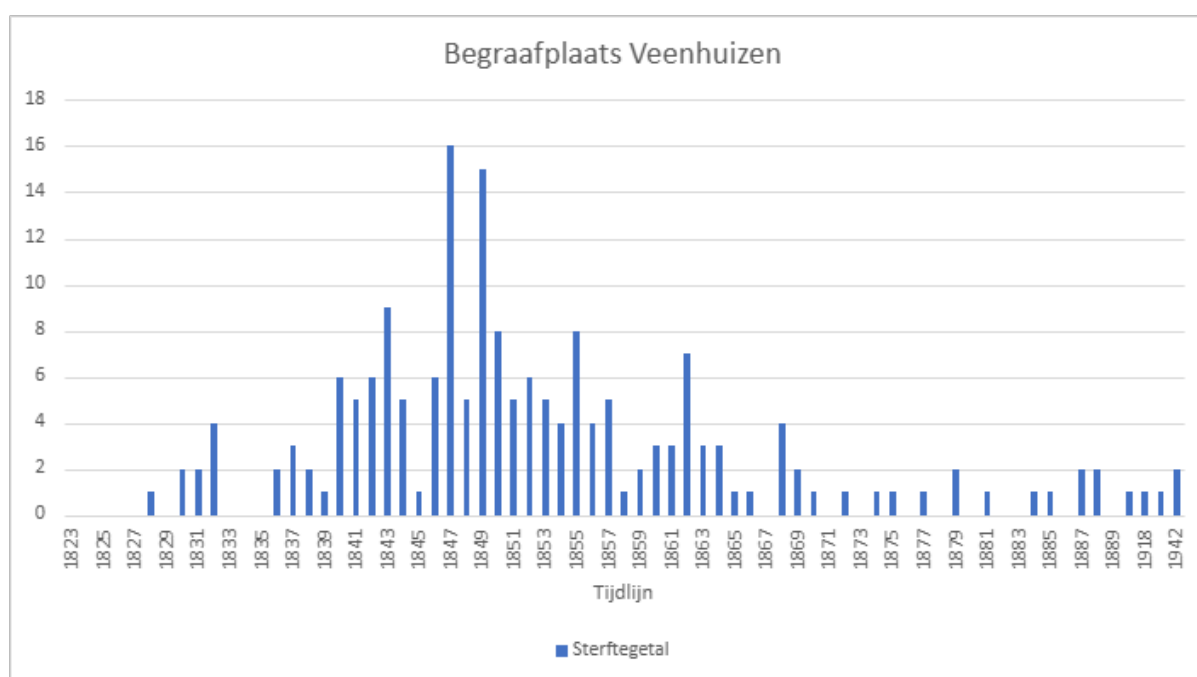
Wie liggen er begraven?

In totaal zijn er dus nu iets minder dan 200 namen bekend van Joodse mensen die zijn overleden in Veenhuizen en hoogstwaarschijnlijk begraven zijn op de begraafplaats. Er liggen meer mannen dan vrouwen begraven, wat ook een reflectie lijkt van de algehele Joodse gemeenschap in Veenhuizen. Bijvoorbeeld waren er in 1841 slechts 7 vrouwelijke Joodse

²⁰ Adrie Drint en Henk M. Luning, *De Joodse Begraafplaatsen in de Provincie Drenthe: een eik van gewezen*, 2015, 157.

wezen, tegenover 26 mannelijke²¹. De leeftijden lopen erg uiteen, er liggen minderjarigen, maar ook mensen in de dertig, veertig en mensen ouder dan zeventig.

In het rapport van Landschapsbeheer Drenthe wordt ook de vraag gesteld hoeveel minderjarigen er zijn overleden en of er een verschil is tussen de twee periodes van de kolonie Veenhuizen. Dit omdat Veenhuizen een gesticht had voor wezen dus men zou verwachten dat er relatief meer minderjarigen begraven zouden zijn, vooral in de eerste periode. Dit onderzoek laat zien dat tussen 1823-1859 139 mensen overleden zijn, waarvan 44 minderjarig. Echter, de meeste van deze kinderen zijn kinderen van kolonisten en geen wezen uit het wezengesticht. Tussen 1859 en 1890 zijn er 10 minderjarigen overleden, ten opzichte van 42 in totaal. Hiervan zijn de meeste onder de 1 jaar overleden, en zijn ook kinderen van kolonisten. Deze getallen laten dus zien dat vooral de kindersterfte hoog lag, vooral in latere jaren, maar dat de sterfte onder de Joodse weeskinderen niet heel hoog lag. Ook bevestigt dit nogmaals dat de gemeenschap na 1859 sterk is afgenomen in grootte.

Grafiek 1, bronnen: Drents Archief (Assen), Rijkswerkinrichtingen te Veenhuizen en Ommerschans (0137.01) en Maatschappij van Weldadigheid (0186)

²¹ NL-AsnDA, 0186. Inventarisnummer 249, scans 84 t/m 89.

Dit onderzoek hield zich hoofdzakelijk bezig met het ophalen van namen, niet met de geschiedenis van individuele personen. Ondanks dat kan men dankzij de inschrijfregisters toch details leren over iemands leven. Bijvoorbeeld Diana (Dientje) Antonia Bremer, geboren op 20 februari 1813 in Amsterdam. Voor het eerst op 24 maart 1842 vanuit Amsterdam aangekomen in Veenhuizen, samen met haar man Abraham Jacob Ritmeester en dochter Naphtalie Ritmeester²². Ze was eerst op 17 maart aangekomen in de Ommerschans maar is na een week overgeplaatst naar Veenhuizen. Op 21 februari 1844 werd ze ontslagen, maar ze moest vertrekken zonder Naphtalie. Zij is op 22 juli 1843, toen ze net een jaar oud was, overleden. Hier stopt het verlies helaas niet voor Diana en Abraham, op 16 januari 1845 worden ze ouders van de tweeling Aaltje en Esther²³. Vier weken na de geboorte sterft Esther²⁴, en nog geen 5 weken later verliest ook Aaltje haar leven²⁵. Zes maanden later, op 13 september 1845, komen ze weer terug in Veenhuizen²⁶. In de komende periode krijgt ze nog twee kinderen, Rebecca en Aaltje, geboren in 1847 en 1849. Twee maanden na de geboorte van Aaltje, verliest Diana haar man, Abraham Jacob Ritmeester. Hij sterft op 15 mei 1849. Diana en haar kinderen worden ontslagen vanuit Veenhuizen op 15 mei 1851. Deze zelfde dag trouwt ze met Abraham Meijer Voltijn, een veldwachter. Hij is eerder getrouwd geweest met Bregje Groen²⁷. Ze komt weer terug op 6 oktober 1856, samen met de kinderen uit haar eerdere huwelijk en haar zoon uit het huidige huwelijk. Ze heeft in 1852 een zoon, Meijer Voltijn, gekregen.²⁸ Uiteindelijk worden ze, als gezin, ontslagen op 10 april 1866. Wanneer ze

²² NL-AsnDA, 0186, inventarisnummer 1576, aktenummer 2745, pagina 229.

²³ Collectie Overijssel, Zwolle, Toegangsnummer 0123 Burgerlijke Stand in Overijssel, inventarisnummer 14439, aktenummer 29.

²⁴ Gelders Archief, Arnhem, Toegangsnummer 0207 Burgerlijke stand Gelderland, dubbelen 1811-1902, inventarisnummer 5091.10.

²⁵ Gelders Archief, Arnhem, Toegangsnummer 0207 Burgerlijke Stand Gelderland, dubbelen 1811-1902, inventarisnummer 1484.08.

²⁶ NL-AsnDA, 0137.01, inventarisnummer 286, aktenummer 1416, pagina 239.

²⁷ NL-AsnDA, Huwelijksregister Norg 1851, archiefnummer 1101.16, inventarisnummer 1851, aktenummer 13.

²⁸ NL-AsnDA, Geboorteregister Norg 1852, archiefnummer 1100.16, inventarisnummer 1852, aktenummer 82.

is overleden is onduidelijk, vermoedelijk is Abraham Meijer Voltijn in Den Bosch overleden op 24 december 1890²⁹, hier is ook hun zoon Meijer Voltijn overleden op 6 juni 1922³⁰.

Dit soort verhalen zijn niet uniek, Betje Jonas Graveur komt uit de stad Groningen. Hier is ze op 20 juni 1812 geboren kind van Salomon Jonas Graveur en Rachel Joseph³¹, en op 26 jarige leeftijd getrouwd met Hartog Mooij. Hij was 48 destijds, dit was in 1839. Ze hebben samen twee kinderen gekregen, Salomon en Mozes, geboren in 1840 en 1843 respectievelijk. Samen kwamen ze op 24 augustus 1843 in Veenhuizen aan en zijn op 20 augustus 1844 ontslagen.³² Helaas 5 maanden voor hun ontslag is Salomon Mooij overleden, hij was net een jaar oud³³. Na hun ontslag keren ze terug naar Groningen, waar op 14 februari hun zoon Salomon Mozes Mooij wordt geboren³⁴. Hierna wordt op 27 februari 1849 Joseph Mooij geboren³⁵. Het noodlot slaat echter weer toe als op 17 november 1849, Hartog Mooij overlijdt³⁶ en een jaar later sterft ook Joseph³⁷. In 1851 hertrouwt Betje, ditmaal met Eliazer Alberge, een 41 jarige gepensioneerd militair³⁸. Zij was zelf op dit moment 39. Wat er de komende tien jaar gebeurt is niet duidelijk, maar in februari 1861 komen ze samen aan in Veenhuizen³⁹. Betje verlaat de kolonie op 14 februari 1862, ongeveer een jaar later, maar

²⁹ Brabants Historisch Informatie Centrum(BHIC), 's-Hertogenbosch, Overlijdensregister 's-Hertogenbosch 1890, archiefnummer 50, inventarisnummer 4273, aktenummer 829.

³⁰ BHIC, Overlijdensregister 's-Hertogenbosch 1922, archiefnummer 550, inventarisnummer 4107, aktenummer 385.

³¹ Groninger Archieven (GrA), Groningen. Huwelijksregister 1839, aktenummer 44 (Groninger Archieven)

³² NL-AsnDA, 0186, inventarisnummer 1577, aktenummer 5271-5273, pagina 350.

³³ NL-AsnDA, Overlijdensregister Norg 1844, archiefnummer 1102.16, inventarisnummer 1844, aktenummer 79

³⁴ GrA, Geboorteregister 1846, archiefnummer 1399, inventarisnummer 6083, aktenummer 164.

³⁵ GrA, Geboorteregister 1849, aktenummer 221.

³⁶ GrA, Overlijdensregister 1849, aktenummer 1529.

³⁷ GrA, Overlijdensregister 1850, aktenummer 787.

³⁸ GrA, Huwelijksregister 1851, aktenummer 224.

³⁹ NL-AsnDA, 0137.01, inventarisnummer 292, aktenummer 3805, pagina 279.

zonder haar man. Eliazar overleed op 24 november 1860⁴⁰. Het leven was zeker niet gemakkelijk voor haar en Diena Bremer, meerdere van hun familieleden liggen op de Joodse begraafplaats.

Ook is er Abraham Wolf Levie, geboren in Roden, maar woonachtig in Groningen als hij op 1859 wordt veroordeeld voor bedelarij⁴¹. Dit is niet de eerste keer dat hij veroordeeld wordt voor deze 'misdad'. Al eerder in 1848⁴², en daarna nogmaals in 1851⁴³. Na elk vonnis komt hij in Veenhuizen terecht en wordt na een aantal maanden weer ontslagen. Hij deserteert ook nog een keer op 23 augustus 1857, en komt de volgende dag weer terug⁴⁴. Uiteindelijk overlijdt hij op 16 augustus 1869 in Veenhuizen op 51 jarige leeftijd⁴⁵. Wat al deze drie personen delen is het feit dat ze telkens terugkomen in de Koloniën. Ondanks dat de opzet hiervan was dat mensen zich uit de armoede konden werken. In de praktijk bleek dit veel lastiger en zodra men uit de structuur van de kolonie kwam, was het lastig om niet weer in armoede te vallen.

Metaheerhuisje

Een detail wat opvalt met betrekking tot de Joodse begraafplaats in Veenhuizen is dat er geen metaheerhuisje lijkt te zijn. Op deze plek werden de doden bewaard tot hun begrafenis, vaak

⁴⁰ NL-AsnDA, Overlijdensregister Norg 1861, archiefnummer 1102.17, inventarisnummer 1861, aktenummer 137.

⁴¹ NL-AsnDA, Vonnisregister 1838-1877, archiefnummer 0106, Arrondissementsrechtbank te Assen (1829) 1838-1877, inventarisnummer 18, aktenummer 5907.

⁴² NL-AsnDA, Vonnisregister 1838-1877, archiefnummer 0106, Arrondissementsrechtbank te Assen (1829) 1838-1877, inventarisnummer 5, aktenummer 1410.

⁴³ NL-AsnDA, Vonnisregister 1838-1877, archiefnummer 0106, Arrondissementsrechtbank te Assen (1829) 1838-1877, inventarisnummer 8, aktenummer 2098V.

⁴⁴ NL-AsnDA, Inschrijvingsregisters van veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - deel U, archiefnummer 0137.01, inventarisnummer 439, aktenummer 5361.

⁴⁵ NL-AsnDA, Overlijdensregister Norg 1869, archiefnummer 1102.17, inventarisnummer 1869, aktenummer 113.

een paar dagen na het overlijden. Hier werden ook de rituelen uitgevoerd voor de begrafenis⁴⁶.

Het rapport van Landschapsbeheer Drenthe geeft aan dat er geen tekenen zijn dat er ooit een metaheerhuisje heeft gestaan op de begraafplaats. Zij verwijzen door naar onderzoek van Hermine Gertrude Roelfsema – van der Wissel, zij heeft onderzoek gedaan naar het gezondheidssysteem binnen de Koloniën van Weldadigheid. Zij heeft het kort over lijkenhuisjes in de kolonie en zegt dat in 1858 een nieuw lijkenhuisje gebouwd zal worden voor de algemene, niet-Joodse, bevolking. Een lijkenhuisje voor de Joodse bevolking zal al hebben gestaan in de buurt van het Tweede Gesticht (het huidige Nationaal Gevangenis­museum). De bron voor dit tweede feit is foutief geciteerd en is nog niet achterhaald. De auteurs van het rapport van Landschapsbeheer Drenthe zijn op zoek gegaan naar een lijkenhuisje in de buurt van het Tweede Gesticht en vonden deze in de buurt van het oude ziekenhuis. Op dit moment onderdeel van het hotel/restaurant Bitter en Zoet, die hebben bevestigd dat het oude lijkenhuisje nu wordt gebruikt als machinekamer. Echter komt dit gebouw uit 1893⁴⁷, samen met de bouw van de rest van het hospitaalcomplex. Dit is hetzelfde jaar dat de Joodse begraafplaats 'gesloten' wordt. Het oude ziekenhuis stond om de hoek van de poort van het Tweede Gesticht, en werd uitgebreid door de zolders te gebruiken⁴⁸. Er bestaan niet veel kaarten uit deze vroege tijd van de kolonie, en degene die we wel hebben, geven geen apart gebouw aan voor het ziekenhuis, alleen de drie gestichten. Het lijkt er dus wel op dat het oude en nieuwe ziekenhuis niet op dezelfde plek stonden. Het lijkenhuisje bij Bitter en Zoet lijkt dus niet hetzelfde Joodse lijkenhuisje uit 1858 dat Roelfsema – van der Wissel beschrijft. Dit nieuwe lijkenhuisje is ook nooit aangewezen als zijnde voor specifiek de Joodse gemeenschap.

Er is gelukkig nog een concrete hint naar het bestaan van een metaheerhuisje in Veenhuizen. In haar onderzoek, noemt Myrthe Bleeker de problemen die de Joodse leraren van

⁴⁶ Landschapsbeheer Drenthe, Zwart, en Verbers, "Joodse Begraafplaats Veenhuizen: Een Cultuurhistorische Analyse".

⁴⁷ "Vertrouw op God | Rijksdienst Voor het Cultureel Erfgoed", z.d., <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/complexen/478458>.

⁴⁸ Hermine Gertrude Roelfsema-Van Der Wissel, "De gezondheidszorg in de Noord-Nederlandse koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid tussen 1818 en 1859" (PhD Dissertatie, University of Groningen, 2006), 32, <https://pure.rug.nl/ws/files/14570942/titleinh.pdf>.

Veenhuizen en Willemsoord ervaren⁴⁹. Een van de problemen waar Nieuwied over schrijft naar de Hoofdcommissie is het gebrek aan een lijkenhuis. Uiteindelijk in mei 1848 noemt hij dat hij samen met de directeur van de Maatschappij van Weldadigheid tot een oplossing is gekomen; een van de kolonistenhuisjes wordt ingericht als lijkenhuisje. Deze brief is te lezen in het Nationaal Archief, ook online, en is de enige primaire bron die ik heb gevonden over het lijkenhuisje. Over de locatie wordt verder in deze brief niet uitgeweid, en hoe lang deze situatie stand houdt is ook niet bekend. Het zou kunnen dat dit kolonistenhuisje nog als Joods lijkenhuisje gebruikt wordt in 1858 en in de buurt staat van het Tweede Gesticht, zoals Roelfsema – van der Wissel omschrijft. Dit betekent alsnog wel dat het metaheerhuisje een paar kilometer van de begraafplaats af ligt, maar hij heeft wel bestaan.

Vergelijking met Willemsoord

Binnen de verschillende koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid zijn er twee Joodse begraafplaatsen, de een in Veenhuizen en de andere in Willemsoord. Willemsoord was een ‘vrije’ kolonie, anders dan de ‘onvrije’ kolonie Veenhuizen. In Veenhuizen stonden kolonisten permanent onder toezicht en woonden in grote gestichten in plaats van hun eigen kleine woningen. Zoals eerder genoemd, kwamen de meeste kolonisten in Veenhuizen hier ook niet vrijwillig. In Willemsoord was dit wel zo⁵⁰.

Naast het hebben van een Joodse begraafplaats, had Willemsoord ook een synagoge⁵¹. In Willemsoord lag het religieuze onderwijs in handen van Nehemia Jacobson. De problemen die hij en Izaak Nieuwied ervaren waren vergelijkbaar⁵². Ze liepen vooral tegen praktische zaken aan om religieuze voorschriften te kunnen volgen zoals het schoonhouden van het rituele bad of zoals eerder genoemd, het gebrek aan een lijkenhuisje. Dit losten ze ook veelal zelf op. Of er veel contact was tussen de twee leraren is niet duidelijk. De synagoge in Willemsoord werd ook bezocht door kolonisten uit Frederiksoord en Wilhelminaoord. De

⁴⁹ Bleeker, “Het Joodse Pad Naar Beschaving”.

⁵⁰ NL-AsnDA, 0186 inventarisnummer 1.3.2 Plaatsing in de gestichten.

⁵¹ NL-AsnDA, 0186. Inventarisnummer 249, scans 84 t/m 89.

⁵² Bleeker, “Het Joodse Pad Naar Beschaving”.

meeste Joodse mensen in Willemsoord woonden in de buurt van de synagoge en de begraafplaats. Hierdoor kreeg deze buurt de bijnaam de 'Jodenhoek' of de 'Jodenpol'. Vandaag de dag heet het gehucht waar de begraafplaats in ligt nog steeds 'De Pol', verwijzend naar deze bijnaam⁵³. De sjoel (synagoge) sloot in 1885, de laatste Joodse familie verliet Willemsoord in 1891⁵⁴. De jaren ervoor had de gemeenschap moeite met rondkomen door de steeds kleinere hoeveelheid Joden in Willemsoord. Nadat alle Joden waren vertrokken, werd de begraafplaats hier ook verlaten en nam de natuur het over. In 1937 werd er in samenwerking tussen de lokale bevolking en de Joodse gemeente in Steenwijk, een nabije stad, een monument geplaatst. Dat is het enige wat nog op de begraafplaats staat, er zijn geen grafstenen of andere tekenen zichtbaar.

In dat opzicht lijkt de begraafplaats in Veenhuizen op die in Willemsoord, met een gebrek aan grafstenen. Er zijn echter ook verschillen, zoals de ligging van de begraafplaats ten opzichte van de rest van de gemeenschap. De begraafplaats in Veenhuizen ligt ongeveer 2,5 kilometer van de synagoge, in Willemsoord stond de synagoge naast de begraafplaats. Dit was ook waar een deel van de gemeenschap woonde. In Veenhuizen woonde iedereen ook op een paar kilometer afstand. Waarom de Joodse begraafplaats in Veenhuizen zo ver van alles af ligt is niet helemaal bekend. Het kan te maken hebben met de waterkwaliteit, dit was de reden waarom de algemene begraafplaats in de buurt van de kerken (en synagoge) naar het buitengebied is verplaatst. De Joodse begraafplaats ligt in de buurt van de algemene begraafplaats. De Joodse begraafplaats in Veenhuizen is ook veel groter dan die in Willemsoord, wat een reflectie is van de grootte van de gemeenschap, die in Veenhuizen ook veel groter was⁵⁵.

Conclusie

Dit onderzoek was hoofdzakelijk gericht op het achterhalen van de namen van de mensen die op de Joodse begraafplaats begraven liggen. Dit onderzoek heeft zoals al eerder genoemd 125

⁵³ Drint en Luning, *De Joodse Begraafplaatsen in de Provincie Drenthe: een eik van gewezen*.

⁵⁴ Leon Bok, "De Pol – Joodse Begraafplaats - Stichting Dodenakkers.nl", z.d., <https://www.dodenakkers.nl/overijssel/de-pol-joodse-begraafplaats.html>.

⁵⁵ Bleeker, "Het Joodse Pad Naar Beschaving".

namen aan de al 60 eerder gevonden namen toegevoegd, hierdoor zijn er 185 namen nu bekend. Ondanks eerdere inschattingen van ongeveer 280 overledenen, lijkt 185 een redelijk complete hoeveelheid te zijn. Tijdens het onderzoek kwamen er ook andere vraagstukken bij, zoals waar het metaheerhuisje heeft gestaan en überhaupt hoe het leven voor de Joodse kolonisten in Veenhuizen was. Hier kan in het vervolg ook zeker meer onderzoek naar gedaan worden. Er is een kolonistenhuisje gebruikt als metaheerhuisje, maar voor hoe lang dit in stand is gehouden is niet duidelijk. Zo blijft er veel nog onduidelijk.

Myrthe Bleeker heeft gekeken naar de brieven van onder andere Nieuwied naar de Hoofdcommissie tot de Zaken der Israëlieten tussen 1840 en 1850. De periode hiervoor en hierna blijft onderbelicht. De gemeenschap is nog niet heel groot voor 1840 en er zijn nog weinig religieuze voorzieningen, dus meer leren over het leven toen kan lastig zijn. Maar Nieuwied blijft nog brieven sturen na 1850, en blijft werken in Veenhuizen tot 1890. Er wordt bijvoorbeeld in het Nieuw Israelitisch Weekblad opgeroepen om niet meer geld te doneren aan Veenhuizen door iemand in de regio⁵⁶. Dit, onder andere omdat religieuze voorschriften niet meer nageleefd zouden worden. Het kan ook interessant zijn om te kijken naar hoe het Joodse leven in de kolonie is veranderd na de overname door het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Tijdens mijn onderzoek ben ik ook 14 namen tegengekomen van Joodse mensen die in de Ommerschans zijn overleden. Op de Ommerschans is er geen Joodse begraafplaats, en ook geen plek aangewezen voor Joden op de algemene begraafplaats. Er is eigenlijk niks bekend over Joden die in de Ommerschans hebben geleefd. In de bijlage is ook een lijst te vinden met deze namen inclusief naar hun overlijdensakte. Het is niet zeker dat deze lijst compleet is.

Tot slot, er kan ook nog meer onderzoek worden gedaan naar de individuele geschiedenis van de kolonisten. In dit verslag is een kleine aanzet gedaan met kort iets over drie individuen maar dit kan natuurlijk ook voor de andere 182 mensen gedaan worden zowel als de meer dan duizend Joodse mensen die ooit zijn ingeschreven in de Kolonie Veenhuizen. Ieder van hen draagt een verhaal met zich mee. Geschiedenis houdt zich voornamelijk bezig met rijke,

⁵⁶ "Nieuw Israelitisch weekblad". Amsterdam, 20-04-1877, p. 2. Geraadpleegd op Delpher op 07-05-2026, <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010872374:mpeg21:p002>

machtige mensen, iets wat deze mensen niet waren. Meer leren over de Joodse gemeenschap van Veenhuizen leert ons meer over de Joodse gemeenschap van Nederland voor de Tweede Wereldoorlog, en specifiek de armere laag van de gemeenschap. Een laag die vaak vergeten wordt. Deze groep verdient meer aandacht en dit onderzoek is pas een kleine stap in die richting. De namen zijn een start van een verhaal, het helpt ons onthouden wie er niet meer zijn.

Literatuurlijst

Primaire bronnen

Brabants Historisch Informatie Centrum, 's-Hertogenbosch. 50 overlijdensregister 's-Hertogenbosch 1890, inventarisnummer 4273.

Brabants Historisch Informatie Centrum, 's-Hertogenbosch. 550 overlijdensregister 's-Hertogenbosch 1922, inventarisnummer 4107.

Collectie Overijssel, Zwolle. 0132 Burgerlijke Stand in Overijssel, inventarisnummer 14439.

Drents Archief, Assen. 0106 Vonnisregister 1838-1877, Arrondissementsrechtbank te Assen (1829) 1838-1877, inventarisnummer 5, 8 en 18.

Drents Archief, Assen. Toegang 0137.01 Rijkswerkinrichtingen te Veenhuizen en Ommerschans, inventarisnummers 286 t/m 293, 311 t/m 313, 437, 439, 489 t/m 491, 502, 595 t/m 603.

Drents Archief, Assen. Toegang 0186 Maatschappij van Weldadigheid, inventarisnummers 1.3.2, 1.8, 249, 1410 t/m 1413, 1444 t/m 1454, 1571 t/m 1578, 1588 t/m 1590.

Drents Archief, Assen. 1100.16 Huwelijksregister Norg 1850, inventarisnummer 1852.

Drents Archief, Assen. 1101.16 Huwelijksregister Norg 1851, inventarisnummer 1851.

Drents Archief, Assen. 1102.1 Overlijdensregister Norg 1844, inventarisnummer 1844.

Drents Archief, Assen. 1102.17 Overlijdensregister Norg, inventarisnummer 1861 en 1869.

Gelders Archief, Arnhem. 0207 Burgerlijke Stand Gelderland, inventarisnummer 5091.10 en 1484.08.

Groninger Archieven, Groningen. 1399 Geboorteregister 1846, inventarisnummer 6083.

Groninger Archieven, Groningen. Geboorteregister 1849.

Groninger Archieven, Groningen. Huwelijksregister 1839.

Groninger Archieven, Groningen. Huwelijksregister 1851.

Groninger Archieven, Groningen. Overlijdensregister 1850.

"Nieuw Israelietisch weekblad". Amsterdam, 20-04-1877, p. 2. Geraadpleegd op Delpher op 07-05-2026, <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010872374:mpeg21:p002>

Secundaire bronnen

Bleeker, Myrthe. "Het joodse pad naar beschaving". BA Scriptie, Vrije Universiteit Amsterdam, 2019.

Bok, Leon. "De Pol – Joodse Begraafplaats - Stichting Dodenakkers.nl", z.d. <https://www.dodenakkers.nl/overijssel/de-pol-joodse-begraafplaats.html>.

Drint, Adrie, en Henk M. Luning. *De Joodse Begraafplaatsen in de Provincie Drenthe: een eik van geweest*, 2015.

Landschapsbeheer Drenthe, Marijke Zwart, en Anja Verbers. "Joodse Begraafplaats Veenhuizen: Een Cultuurhistorische Analyse". Landschapsbeheer Drenthe, juni 2024.

De Verhalen van Groningen. "Ranja Is een Groninger Uitvinding", z.d. <https://www.deverhalenvangroningen.nl/alle-verhalen/ranja-is-een-groninger-uitvinding>.

Schackmann, Wil. "De Subcommissie van Weldadigheid Nut en Beschaving", z.d. www.schackmann.nl/proefkolonie/Subcommissies/SubcommissieAmsterdamNutEnBeschaving.html.

Topotijdreis. "Topotijdreis: 200 Jaar Topografische Kaarten", z.d. <https://topotijdreis.nl/kaart/1898/@223564,562402,11.41>.

"Vertrouw op God | Rijksdienst Voor het Cultureel Erfgoed", z.d. <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/complexen/478458>.

Wissel, Hermine Gertrude Roelfsema-Van Der. "De gezondheidszorg in de Noord-Nederlandse koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid tussen 1818 en 1859". PhD Dissertatie, University of Groningen, 2006. <https://pure.rug.nl/ws/files/14570942/titleinh.pdf>.

Naam	Geslacht	Geboortedat	Sterfdatum	Aankomst	Bron	Functie	Opmerkingen	Leeftijd	Plaats van herkomst			Legenda
Aaron Lemon	m	11-11-1823	04-05-1888	22-03-1871	70 in 291, ook op p.260, 72&147&236&		Meermaals, ve	64	Haarlem (Noord-Holland)			Komt uit eerde
Abraham Andries Polak	m	21-04-1823	21-12-1865	10-04-1840	57 in 1452, oo	Kolonist	Vrijwillig, ged.	42	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Aron Vos	m	09-04-1833	21-01-1843	27-03-1841	242 in 1576, C	Zonder	kind van Aron	9	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Breebaard	m	12-06-1798	11-10-1847	17-04-1846	250 in 1577, C	Zonder	Kind van Sam	49	Alkmaar (Noord-Holland)			
Abraham Brook	m	24-02-1816	11-01-1843	09-08-1841	337 in 287, Ov	Arbeider	Hulpbehoever	27	Sneek (Friesland)			
Abraham Diependaal (Diependaad)	m	30-11-1790	27-05-1832	18-08-1826	2 in 1445, 10	Arbeider	Ouders onbek	41	Den Bosch (Noord-Brabant)			
Abraham Drees	m	24-11-1849	13-07-1851	03-09-1850	100 in 1576, O	Zonder	kind van Matje	1	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Hartog Boas	m	06-05-1774	06-05-1851	30-03-1838	114 in 1452, 1	Zonder	Kind van Harto	75	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Heyman Caneel	m	04-07-1841	07-07-1862	30-04-1862	100 in 291, Ov	Kolonist	Kind van Heijn	21	Groningen (Groningen)			
Abraham Jacob Ricardo	m	13-05-1829	12-06-1869	02-02-1856	57 in 286, 329	Zonder	Kind van Jaco	40	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Jacob Ritmeester	m	08-08-1800	15-05-1849	08-11-1839	106 in 1452, 1	Kolonist	Man van Diana	46	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Levy Lamelo	m	30-11-1794	27-03-1842	21-11-1839	24 in 1454, 21	Arbeider	Gecondemnee	47	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Mozes Gans	m	24-09-1824	10-03-1857	31-03-1853	157 in 1577, C	Kolonist	Kind van Moze	32	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Mozes Laars	m	30-11-1801	14-11-1854	03-09-1852	112 in 1576, o	Zonder	kind van Moze	53	Amsterdam (Noord-Holland)			
Abraham Samson Cohen	m	00-00-1773	06-08-1857		BS gemeente	arbeider	overl. Veenhui	86				
Abraham Wolf Levie	m	15-04-1818	16-08-1869	31-08-1848	178 in 1577 oc	Kolonist	Kind van Wolf	51	Roden (Drenthe)			
Andries Guthenau	m		1832	23-02-1855	22-10-1850	168 in 1576, 1	Zonder	Kind van Nath	23	Breda (Noord-Brabant)		
Andries Jacob Akkerman	m		15-12-1771	22-01-1843	05-08-1842	179 in 1577, C	Arbeider	Echtgenoot va	72	Kinderheim (Duitsland), opgestuurd vanuit Amsterdam		
Antonie Hartog Bremer (of Antonius)	m	03-11-1788 (o	25-10-1840	20-08-1834	23 in 1589, 25	Militair (fuselier)	Man van Aaltje	51	Amsterdam (Noord-Holland)			
Aron Simon Aap	m	22-01-1829	28-04-1831	13-02-1831	157 in 1448, C	Zonder	kind van Sient	2	Groningen (Groningen)			
Barend Mozes Kokernoot	m	02-07-1845	29-04-1848	02-07-1845	351 in 1577, C	Zonder	Kind van Sara	2	Veenhuizen (Drenthe), moeder komt uit Rotterdam			
Bartje Logger	m	08-11-1842	18-03-1850	02-12-1844	162 in 1412, a	Zonder	Ouders: Abrah	7	Deventer (Overijssel)			
Basje Salomon van Minde	v	30-11-1773	16-12-1854	06-11-1854	320 in 1577, C	Koopvrouw	Overleden ech	80	Haarlem (Noord-Holland)			
Beletje Sanders	v	04-10-1821	04-12-1852	04-05-1848	8 in 1576, Ove	Koloniste	Kind van Jaco	31	Gouda (Noord-Holland)			
Benjamin Cohen	m	30-11-1792	13-09-1868	04-05-1845	62 in 286, ook	Zonder	Kind van Salo	75	Amsterdam (Noord-Holland)			
Benjamin Meijer van Straten	m	23-07-1823	16-04-1855	08-03-1851	105 in 1577, C	Zonder	Kind van Meije	31	Bolsward (Friesland)			
Betje Auerhaan	v	09-1805	19-03-1849	29-05-1840	225 in 1452, 2	Zonder	Kind van Levij	43	Amsterdam (Noord-Holland)			
Betje Jacobsen	v	14-01-1875	28-01-1875		BS gemeente	geen beroep	overl. Veenhui	0				
Betje Pardo	v	29-10-1786	10-07-1850	27-06-1849	108 in 1577, C	Zonder	Kind van Aren	63	Amsterdam (Noord-Holland)			
Betje Salomons	v	01-04-1782	29-04-1853	13-02-1849	126 in 286, Ov	Zonder	Kind van Appe	71	Amsterdam (Noord-Holland)			
Blanka Sanders (ook Branka Sanders)	v	08-01-1830	17-06-1841	17-02-1840	67 in 1454, 26	Zonder	Kind van Rose	11	Amsterdam (Noord-Holland)			
Charles Izaak Jacobsen	m	16-03-1872	04-04-1872	16-03-1872	13 in 595, Ove	Zonder	Kind van Izaak	2 weken	Veenhuizen (Drenthe), ouders komen uit Den Haag en Amsterdam			
Coenraad Eleazar Heertje	m	04-06-1816	13-11-1853	19-03-1851	126 in 1577, 1	Zonder	Kind van Coer	37	Amsterdam (Noord-Holland)			
cohen	v	16-3-1828	2-10-1828		BS gemeente	ambt.	dochter opzich	0				
Daniel Levie de Ploeg	m	31-08-1797	17-11-1841	31-12-1839	203 in 1452, C	Arbeider	Vrijwillig, kind	44	Nijkerk (Gelderland)			
Daniel Rodrigues Lopes	m	14-04-1838	14-09-1850	17-04-1846	251 in 1577, C	Zonder	Kind van Davie	12	Amsterdam (Noord-Holland)			
David Isaak da Silva Rosa	m	18-11-1848	14-04-1849	18-11-1848	99 in 1576, en	Zonder	kind van Isaac	5 maand	Veenhuizen (Drenthe), moeder komt uit Amsterdam			
David Logger	m	06-08-1840	03-06-1847	02-12-1844	161 in 1412, a	Zonder	Ouders: Abrah	6	Deventer (Overijssel)			
David Swaab	m	21-06-1863	18-02-1864	21-06-1863	200 in 291, Ov	Kolonist	Kind van Ema	7 maand	Amsterdam (Noord-Holland)			
David Zwaab	m	12-07-1835	03-01-1852	06-09-1848	188 in 1577, C	Zonder	kind van Rach	16	Amsterdam (Noord-Holland)			
Deboara Boas	v		1780	15-10-1846	12-05-1845	68 in 286, Ove	Zonder	Kind van Saul	66	Rotterdam (Zuid-Holland)		
Dina Swaab	v	15-06-1845	04-05-1860	27-06-1856	217 in 1412, 1	Onbekend	Kind van Philip	14	Maastricht (Limburg)			
Eleazar Hartog Kleermaker	m	15-10-1792	27-09-1860	04-07-1856	310 in 286, 30	Koopman	Overleden ech	67	Amsterdam (Noord-Holland)			
Elias Cosman	m	12-05-1820	02-11-1861	04-06-1861	81 in 293, Ove	Onbekend	Kind van Cos	41	Den Haag (Zuid-Holland)			
Eliazer Alberge	m	16-04-1810	28-10-1861	24-11-1860	172 in 292, Ov	Zonder	Echtgenoot va	51	Assen (Drenthe)			
Elisabeth Sak	v	01-04-1859	26-01-1862	30-06-1861	75 in 293, Ove	Koloniste	Kind van Maria	2	Amsterdam (Noord-Holland)			
Emanuel Abraham Swart	m	02-06-1778	30-10-1849	19-03-1846	154 in 1577, C	Koopman	Kind van Abra	71	Amsterdam (Noord-Holland)			
Emanuël Gans Branke	m	01-04-1805	23-10-1855	16-06-1854	273 in 1576, C	Zonder	meermaals ge	50	Amsterdam (Noord-Holland)			
Esther Sa(c)k	v	30-11-1844	25-10-1847	21-09-1847	229 in 1577, C	Zonder	Kind van Meije	2	Amsterdam (Noord-Holland)			
Eva van Straten	v		1791	27-03-1844	17-03-1841	183 in 286, Ov	Koloniste	Kind van Abra	52	Rotterdam (Zuid-Holland)		
Feikje Turksma	v	08-01-1814	07-04-1858	11-06-1854	172 in 287, Ov	Naaister	Kind van Mose	44	Leeuwarden (Friesland)			
Femmetje de(r) Ray (of Raij)	v	12-06-1849	02-07-1851	12-06-1849	234 in 286, Ov	Zonder	Kind van Eliaz	2	Veenhuizen (Drenthe), ouders uit Zwolle			
Fraukje de Jong	v	00-00-1804	18-02-1890		begrafenisregi	ambt.	weduwe Frank	86				
Grietje Worms	v	26-02-1860	21-11-1860	26-02-1860	353 in 292, Ov	Koloniste	Kind van Henr	9 maand	Middelburg (Zeeland)			
Hanna Lucasse	v	10-1853	19-09-1855	13-04-1855	178 in 286, Ov	Zonder	Kind van Judit	1 jaar en 11 m	Amsterdam (Noord-Holland)			
Hartog Elias Cohen Bromet	m		1815	18-09-1843	19-04-1840	261 in 1453, 1	Kolonist	Kind van Elias	28	Amsterdam (Noord-Holland)		

Hartog Eliazer Gans	m		1752	04-02-1837	14-07-1832	202 in 1449, 2	Arbeider	vrijwillig	84	Amsterdam (Noord-Holland)				
Hartog van Gelder	m		29-11-1832	14-12-1868	11-09-1868	303 in 291, Ov	Kolonist	Kind van Aron	36	Amersfoort (Utrecht)				
Heijman Marcus Neter	m		02-05-1853	12-04-1855	20-02-1854	136 in 286, Ov	Zonder	Kind van Marc	1	Amsterdam (Noord-Holland)				
Heijman Swabach	m		08-03-1793	23-06-1850	27-06-1849	107 in 1577, C	Zonder	Kind van Meije	56	Bornbaum (Duitsland), opgestuurd uit Amsterdam				
Hendrina Wallaga	v		30-11-1823	28-07-1868	08-07-1867	243 in 291, 29	Zonder	Overleden ech	44	Zwolle (Overijssel)				
Henriette Coopman	v		10-05-1824	25-04-1862	19-09-1861	255 in 293, Ov	Koloniste	Kind van Nath	37	Maastricht (Limburg)				
Henriëtte de Haan	v		21-10-1836	07-08-1846	09-05-1844	110 in 1413, a	Zonder	Ouders onbek	9	Amsterdam (Noord-Holland)				
Hester Engelhart	v		10-6-1816	07-06-1848	25-7-1847	282 in 1576, C	Zonder	vrouw van He	32	Rotterdam (Zuid-Holland)				
Hester Keijzer	v		06-12-1811	22-04-1849	11-10-1847	6 in 286, Over	Zonder	Kind van Abra	37	Geboren in Dordrecht (Zuid-Holland), daarna in Den Haag gewoond				
Isaac Pais	m		23-06-1839	20-11-1863	11-02-1856	103 in 291, Ov	Zonder	Kind van Benj	24	Amsterdam (Noord-Holland)				
Isaac Schlesinger	m		23-01-1829	15-02-1841	16-07-1840	215 in 1412, o	Zonder	Vader: Schlesi	12	Amsterdam (Noord-Holland)				
Isaac Simon van Velzen	m		11-09-1843	08-12-1843	11-09-1843	45 in 1577, Ov	Zonder	kind van Simo	3 maand	Veenhuizen (Drenthe), moeder uit Amsterdam				
Israël Hartog Lankhout	m		28-05-1793	09-02-1857	28-09-1853	25 in 1578, 20	Kolonist	Kind van Sam	63	Middelburg (Zeeland), gewoond in Utrecht				
Israel Meijer Voltijn	m		03-02-1813	17-11-1849	29-01-1846	289 in 1576, 2	Koopman	Kind van Harto	36	Amsterdam (Noord-Holland)				
Izak Emanuel Polak	m		07-1783	20-10-1832	24-05-1829	138 in 1446&1	Arbeider	Onbekend	53	Den Haag (Zuid-Holland)				
Jacob Heerlien	m		11-04-1871	4/1/23		BS gemeente	geen beroep	overl. Veenhui	51					
Jacob Heijman Zel	m		11-1770	08-08-1832	16-02-1831	180 in 1448, 178	1449, archief burgerlijk	partner van M	62	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jacob Levie Koe	m		08-03-1832	01-03-1842	16-07-1840	219 in 1412, a	Zonder	Ouders: levie f	9	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jacob Levie Lever	m		18-12-1795	14-02-1845	16-08-1843	237 in 1576, C	Kolonist	Echtgenote: R	49	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jacob Niekerck	m		07-04-1816	25-12-1856	21-09-1852	148 in 1576, 8	Kolonist	Kind van Sam	40	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jacob Ossendrijver	m		29-12-1822	13-01-1851	24-02-1849	175 in 286, Ov	Zonder	Kind van Jose	28	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jacob Salomon Moff	m		30-11-1801	29-04-1857	26-08-1852	87 in 1576, 11	Kolonist	Kind van Salo	55	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jacob van der Sluis	m		09-09-1841	02-06-1843	26-04-1843	29 in 288, 140	Zonder	Kind van Sara	1	Rotterdam (Zuid-Holland)				
Janna Stodel	v		04-04-1814	28-03-1864	21-11-1854	359 in 1577, C	Koloniste	Moeder van S	49	Amsterdam (Noord-Holland)				
Jetta Jacoba Bargebuhr	v		25-11-1809	23-09-1862		grafsteen / BS	ambt.	vrouw joodsch	51					
Joachim Barend Pool	m		20-06-1805	01-11-1852	17-02-1840	68 in 1454, 10	Kolonist	Kind van Bare	47	Amsterdam (Noord-Holland)				
Johanna Bromet	v		26-04-1879	08-12-1881	13-10-1880	262 in 312, Ov	Zonder	Kind van Bran	2	Groningen (Groningen)				
Johanna Hartog	v		31-12-1820	21-05-1841	1-5-1828	147 in 1410, p	Zonder	In 1413 staat c	20	Warnsveld (Gelderland)				
Johanna Houtkruijer	v		30-11-1844	18-11-1849	27-07-1847	52 in 1578, Ov	Zonder	Kind van Isaak	5	Den Bosch (Noord-Brabant)				
Johanna Salomons	v		30-11-1800	11-05-1862	06-03-1860	50 in 291, Ove	Koloniste	Meermaals, ki	61	Münster (Duitsland), vanuit Amsterdam opgestuurd				
Joseph Abraham Dagl(o)oner	m			1791	28-03-1846	17-02-1846	37 in 1577, Ov	Sjouwerman	Echtgenoot Du	64	Amsterdam (Noord-Holland)			
Joseph Heiman van Leeuwen	m		30-11-1805	18-10-1849	11-09-1846	67 in 286, Ove	Koopman	Kind van Juda	42	Middelburg (Zeeland), gewoond in Groningen				
Juda Meijer Koster	v		01-08-1801	27-05-1848	18-12-1845	180 in 1576, C	Kleermaker	Kind van Meije	46	Leeuwarden (Friesland)				
Judic (of Judie) Bonnewit	v		20-09-1771	12-11-1849	06-09-1848	186 in 1577, C	Zonder	Echtgenoot Isr	78	Amsterdam (Noord-Holland)				
Kaatje Blindeman	v		02-05-1844	04-05-1844	02-05-1844	2 in 286, Over	Zonder	Kind van Rebe	2 dagen	Veenhuizen (Drenthe), moeder komt uit Amsterdam				
Kaatje Jacobs	v		30-11-1776	29-04-1847	24-12-1844	285 in 1577, C	Zonder	Echtgenoot Ab	69	Vianen (Utrecht)				
Keetje Logger	v		03-07-1838	20-06-1846	02-12-1844	161 in 1412, a	Zonder	Ouders: Abrah	7	Deventer (Overijssel)				
Klaartje Achtsribben (ook geschreven als Achtsteribbe)	v			03-1815	23-08-1853	11-07-1847	252 in 286, Ov	Zonder	Moeder van M	38	Amsterdam (Noord-Holland)			
Klaatje Nathan Cohen	v			1755	19-03-1836	13-02-1831	156 in 1448, 1	Arbeidster	wed. van Evar	80	Utrecht (Utrecht)			
Lammert Abraham Zeehandelaar	m		30-11-1779	12-01-1837	13-10-1835	36 in 1452, Ov	Arbeider	Gecondemnee	56	Zutphen (Gelderland)				
Lea Benjamins	v		02-04-1805	05-02-1838	12-11-1831	238 in 1448, 2	Arbeidster	Bedelaar	33	Amsterdam (Noord-Holland)				
Leendert Levie Nikkelsberg (of Lundert)	m		30-11-1793	04-08-1838	14-07-1831	209 in 1448, 2	Arbeider	Bedelaar	44	Amsterdam (Noord-Holland)				
Leentje Hartog	v		26-05-1754	28-08-1847	27-08-1844	109 in 1577, C	Zonder	Overleden ech	93	Hildenheim (Duitsland), gewoond in Amsterdam				
Leentje Mozes Saks	v		00-05-1788	13-01-1849		BS gemeente	geen beroep	overl. Veenhui	60					
Leentje Swaab	v		04-03-1810	20-08-1840	15-05-1840	30 in 1452, Ov	Arbeidster	vrouw van Abr	30	Amsterdam (Noord-Holland)				
Leentje van der Heide	v		17-10-1843	02-03-1847	17-04-1844	162 in 1576, C	Zonder	Kind van Mietj	4	Raalte (Overijssel), gewoond in Leiden				
Leon Blom	m		23-05-1846	05-08-1852	15-12-1847	287 in 1576, C	Kolonist	Kind van Heim	5	Steenwijkerwold (Overijssel)				
Levenloos geboren kind Cohen	v		22-10-1861	22-10-1861		BS gemeente	geen beroep	overl. Veenhui	0					
Levenloos geboren kind Cohen	v		19-12-1859	19-12-1859		BS gemeente	geen beroep	overl. Veenhui	0					
Levie David Hamburger	m		15-09-1823	30-11-1866	02-08-1865	197 in 292, 10	Kolonist (Sigarenmaker)	Overleden ech	43	Amsterdam (Noord-Holland)				
Levie de Jong	m		22-06-1817	29-12-1885	04-04-1878	104 in 291, oo	Zonder	Kind van Levie	68	Leeuwarden (Friesland)				
Levie Hartog Liefvogel	m		15-08-1777	12-05-1849	27-05-1848	94 in 1576, 40	Kleermaker	kind van Harto	71	Amsterdam (Noord-Holland)				
Levie Leest	m		31-03-1839	13-12-1842	03-02-1840	61 in 1454, 25	Zonder	Bedelaar, kind	3	Amsterdam (Noord-Holland)				
Levie Meijer Spier	m		30-11-1818	12-11-1847	03-08-1847	65 in 1578, Ov	Verver	Kind van Meije	28	Oldemarkt (Friesland)				
Levie Nathan Bossij	m			1780	22-11-1846	02-07-1844	20 in 1577, Ov	Zonder	Kind van Nath	66	Amsterdam (Noord-Holland)			
Levie Philippus Kan	m		30-11-1764	30-04-1839	22-04-1837	34 in 1452, Ov	Arbeider	Kind van Philip	74	Leeuwarden (Friesland)				
Levie van Be(e)ver	m		31-07-1845	17-04-1849	27-11-1847	27 in 287, Ove	Zonder	Kind van Sara	3	Amsterdam (Noord-Holland)				

Levie van der Waterpomp	m	1775	02-03-1857	25-02-1854	148 in 286, Ov	Kolonist	Kind van Levie	82	Amsterdam (Noord-Holland)			
Levie van Zijls	m	03-05-1823	08-02-1850	16-09-1846	88 in 286, Ove	Zonder	Kind van Salo	26	Amsterdam (Noord-Holland)			
Machiel Barend Salomons	m	01-1782	13-09-1841	01-04-1841	36 in 1577, Ov	Arbeider	Kind van Bare	59	Amsterdam (Noord-Holland)			
Marcus Elias van Geens	m	20-03-1803	20-04-1854	12-08-1853	386 in 1577, C	Zonder	Kind van Elias	51	Meppel (Drenthe)			
Marcus Gerson	m	15-09-1766	14-12-1837	19-10-1829	179 in 1446&1	Arbeider	25-04-1836	71	Rotterdam (Zuid-Holland)			
Marcus Levie Gendring	m	04-05-1808	16-10-1851	06-06-1847	305 in 1577, C	Zonder	Kind van Levie	43	Amsterdam (Noord-Holland)			
Maria Park	v	22-04-1846	05-05-1849	28-02-1847	383 in 1577, C	Zonder	Kind van Saar	3	Amsterdam (Noord-Holland)			
Marianna Abraham Manheim	v	30-11-1829	27-01-1859	31-08-1855	78 in 1577, 93	Koloniste	Kind van Abra	28	Amsterdam (Noord-Holland)			
Markus Hartog Landman	m	30-11-1770	19-09-1831	15-09-1828	111 in 1446, 1	Arbeider	Echtgenoot va	60	Amsterdam (Noord-Holland)			
Maurits de Vos	m	00-00-00	4/16/42		begrafenisregi	zonder beroep	Weduwenaar	52				
Maurits Frank	m	22-11-1829	02-03-1856	22-03-1843	13 in 1577, 18	Zonder	Kind van Ester	26	Brielle (Zuid-Holland)			
Meijer Gans	m	26-03-1814	13-07-1863	24-11-1855	296 in 1577, 1	Kolonist	Meermaals, ki	49	Amsterdam (Noord-Holland)			
Meijer Graven Zwartverwer	m	06-11-1799	30-07-1862	27-08-1844	109 in 1577, 3	Gepensioneerd kolonist	Kind van Grav	62	Amsterdam (Noord-Holland)			
Meijer Weinberg		1840	19-11-1847	20-07-1846	8 in 1413, arc	Zonder	Ouders: Herm	7	Deventer (Overijssel)			
Menelaus Izaak Nieuwied	m	08-03-1844	28-06-1844		BS gemeente	ambt.	overl. Veenhui	0				
Mietje van der Heide	v	30-11-1808	23-01-1847	17-04-1844	100 in 287, Ov	Koopvrouw	Moeder van Le	39	Hindeloopen (Friesland), gewoond in Leiden			
Migaël Barends	m	25-01-1836	31-07-1840	15-04-1840	37 in 1452, Ov	arbeider	Vrijwillig, Kind	4	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mirjam Pesaro	v	04-10-1881	2/28/18		BS gemeente	geen beroep	overl. Veenhui	36				
Moses Swart	m	11-05-1839	29-03-1850	16-12-1848	75 in 1578, Ov	Zonder	Kind van Salo	10	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mozes Abraham Hartog	m	27-02-1827	23-12-1884	25-02-1884	109 in 313, Ov	Zonder	Kind van Jose	57	Leiden (Zuid-Holland)			
Mozes Bakker	m	14-11-1838	22-03-1887	24-05-1877	131 in 291, oo	Zonder	Kind van Bare	48	Zwolle (Overijssel)			
Mozes Jacob Zegelaar	m	24-09-1791	12-01-1852	22-10-1846	234 in 1576, C	Zonder	kind van Jaco	60	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mozes Levij Hees	m	30-11-1784	01-12-1852	09-10-1849	396 in 1577, C	Kolonist	Man van Sara	66	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mozes Pactrara	m	05-1777	13-02-1840	20-09-1839	80 in 1452, Ov	Arbeider	gecondemnee	62	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mozes Philip Groen	m	30-11-1783	15-07-1848	22-05-1847	281 in 1576, C	Zonder	kind van Philip	63	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mozes Smeer	m	09-02-1843	27-07-1843	09-02-1843	239 in 1576, C	Zonder	Kind van Kaat	4 maand	Veenhuizen (Drenthe), moeder komt uit Amsterdam			
Mozes Tas	m	21-12-1821	16-08-1863	13-12-1853	42 in 286, 209	Kolonist (Borstelmaker)	Kind van Jaco	41	Amsterdam (Noord-Holland)			
Mozes Towaar	m	21-08-1842	07-12-1842	21-08-1842	183 in 1576, C	Zonder	Kind van Judie	3 maand	Amsterdam (Noord-Holland)			
Naphtalie Ritmeester	v	31-06-1842	22-07-1843	17-03-1842	231 in 1576, C	Zonder	Kind van Abra	1	Amsterdam (Noord-Holland)			
Nathan Diamant	m	24-10-1821	24-10-1847	16-03-1847	7 in 1577, Ove	Koopman	Kind van Benje	26	Thiel (Gelderland), gewoond in Breda			
Nathan Frank	m	16-11-1817	31-03-1879	02-11-1855	234 in 1577, 1	Zonder	Meermaals, ki	42	Leiden (Zuid-Holland)			
Nathan Meijer Fontijn	m	17-01-1802	27-12-1854	28-01-1851	24 in 1577, oo	Zonder	Kind van Meije	52	Amsterdam (Noord-Holland)			
Nathan Simon Aap	m	24-08-1830	24-04-1832	13-02-1831	158 in 1448, 1	Zonder	kind van Sient	1	Medemblik (Noord-Holland)			
Nicolaas Antonius Stadhouders	m	00-00-00	8/27/42		begrafenisregi	zonder beroep	getrouwd me	57				
Philip Benjamin Lochum	m	03-08-1792	29-08-1855	05-08-1852	53 in 1576, Ov	Koopman	Kind van Benje	63	Amsterdam (Noord-Holland)			
Philip Keijzer	m	30-11-1794	21-03-1855	09-03-1851	111 in 1577, O	Diamantslijper	Echtgenoot va	59	Amsterdam (Noord-Holland)			
Rachel Jozeph Zilverberg	v	30-11-1804	05-10-1830	14-10-1827	35 in 1446, 14	Arbeidster	Onbekend	25	Enkhuizen (Noord-Holland)			
Rachel Kloot	v	1763	08-02-1850	17-02-1846	36 in 1577, Ov	Zonder	Kind van Salo	86	Amsterdam (Noord-Holland)			
Raphael Isaac van Robeles (soms ook Raphael Robeles)	m	15-09-1808	16-03-1856	17-09-1835	121 in 1577, 6	Koopman	Portugees joo	47	Amsterdam (Noord-Holland)			
Rebecca Achtsribben	v	13-01-1844	28-01-1850	11-07-1847	253 in 286, Ov	Zonder	Kind van Klaar	6	Amsterdam (Noord-Holland)			
Reintje Rintel	v	30-11-1803	27-05-1879	01-06-1871	201 in 292, Ov	Zonder	Kind van Joze	74	Coevorden (Drenthe)			
Rosalie Jacobson	v	11-5-1876	01-04-1877		begrafenisregi	ambt.	Kind van Salo	0				
Saartje Judith Koffijmolen	v	1792	20-08-1836	21-11-1832	170 in 1449, 1	Arbeidster	bedelaar, oude	44	Amsterdam (Noord-Holland)			
Saartje Leest	v	30-11-1809	04-12-1843	03-02-1840	61 in 1454, 25	Bedelaars koloniste	Vrijwilig, moed	33	Amsterdam (Noord-Holland)			
Saartje Netto	v	01-11-1791	25-01-1844	20-06-1840	199 in 1453, 1	Koloniste	Weduwe Sam	52	Amsterdam (Noord-Holland)			
Saartje Sak	v	21-05-1850	08-11-1862	30-05-1861	75 in 293, Ove	Zonder	Kind van Marie	12	Willemsoord (Drenthe), ouders komen uit Amsterdam			
Saartje Swart	v	1816	16-10-1840	17-04-1840	122 in 1453, C	Arbeidster	Gecondemnee	24	Amsterdam (Noord-Holland)			
Salomon David Lubbig	m	30-11-1783	24-06-1848	28-02-1847	384 in 1577, C	Zonder	Kind van Davi	63	Amsterdam (Noord-Holland)			
Salomon de Hart	m	23-02-1865	26-05-1868		BS gemeente	kolonist		3				
Salomon Keijzer	m	15-11-1801	16-04-1847	20-09-1842	11 in 287, 59 i	Slachter	Kind van Jose	45	s-Gravendeel (Zuid-Holland)			
Salomon Levy (of Levie Salomo)	m	1778	25-12-1830	09-10-1827	43 in 1445, 16	Arbeider	Onbekend	52	Den Haag (Zuid-Holland)			
Salomon Liebman Vrieggie	m	30-11-1783	24-01-1846	28-08-1840	195 in 1453, 9	Koopman	Vrijwillig, overl	61	Amsterdam (Noord-Holland)			
Salomon Mooij	m	02-03-1843	27-03-1844	24-08-1843	350 in 1577, C	Zonder	Kind van Betje	1	Groningen (Groningen)			
Salomon Mozes Doter	m	31-12-1787	30-12-1847	23-06-1847	120 in 1577, o	Koopman	Kind van Cohe	60	Den Haag (Zuid-Holland)			
Salomon Philip Elte	m	30-11-1813	25-01-1847	27-08-1844	107 in 1577, C	Zonder	Kind van Philip	33	Amsterdam (Noord-Holland)			
Salomon van Lier	m	15-09-1826	22-07-1853	04-06-1850	241 in 286, Ov	Zonder	Kind van Aren	26	Amsterdam (Noord-Holland)			
Salomon Wertheim	m	16-10-1817	05-07-1864	15-07-1854	64 in 1577, 32	Kolonist	Meermaals, ki	46	Amsterdam (Noord-Holland), gewoond in Rotterdam			

Samuel Levie van Cleef	m	11-1780	13-07-1842	17-02-1840	68 in 1454, 26	Arbeider	Vrijwillig, ontsl	61	Amsterdam (Noord-Holland)			
Samuel Neuwit	m	14-07-1845	05-11-1856	16-12-1854	184 in 1412, a	Zonder	Ouders onbek	11	Amsterdam (Noord-Holland)			
Sander Abraham Cohen	m	04-08-1814	08-11-1887	07-11-1872	217 in 291, ook op p.81, 120 in 292, Ov	Kind van Abra		73	Wildervank (Groningen)			
Sander Sanders	m	07-04-1831	12-08-1840	17-02-1840	67 in 1454, Ov	Zonder	Kind van Rose	9	Amsterdam (Noord-Holland)			
Sara (of Saartje) Morpargo	v	04-02-1840	08-05-1842	10-04-1840	59 in 1452, 25	Zonder	Kind van Hanr	2	Amsterdam (Noord-Holland)			
Sara Henoch Frenk	v	14-10-1798	05-11-1849	26-09-1843	118 in 1577, C	Zonder	Kind van Isaak	51	Rotterdam (Zuid-Holland)			
Sara Mozes Coronel	v	30-11-1819	03-01-1853	28-02-1852	96 in 286, Ove	Zonder	Portugees Joc	22	Amsterdam (Noord-Holland)			
Sara van der Ven	v	16-11-1830	12-08-1847	27-04-1843	17 in 1412, ar	Zonder	Ouders: David	16	Sneek (Friesland)			
Simon Berlijn	m	30-07-1832	28-08-1874	07-10-1870	24 in 291, ook	Zonder	Meermaals	42	Amsterdam (Noord-Holland)			
Simon Hendriks	m	29-04-1829	12-12-1870	05-06-1855	70 in 1576, 22	Kolonist	Meermaals, ki	41	Middelburg (Zeeland)			
Simon Houtkruijer	m	26-06-1849	08-08-1849	26-06-1849	77 in 1576, Ov	Zonder	kind van Isaak 1 maand		Veenhuizen (Drenthe), ouders komen uit Dordrecht			
Simon Mozes Polak	m	25-04-1773	04-04-1847	19-06-1839	54 in 1452, 36	Zonder	Bedelaar, kind	73	Amsterdam (Noord-Holland)			
Simon van Gelder	m	12-11-1815	14-05-1888	22-11-1883	106 in 313, oo	Zonder	Kind van Harto	72	Strijen (Zuid-Holland)			
Vogeltje Mozes Jochem Müller	v	1794	21-11-1847	25-03-1842	250 in 1576, 1	Zonder	Kind van Moze	53	Amsterdam (Noord-Holland)			
Vrouwte (of Frouwtje) Lubig	v	27-05-1852	08-03-1855	07-05-1853	229 in 1577, C	Zonder	Kind van Judic	2	Amsterdam (Noord-Holland)			